

Nyhet med rötter i 60-talet

I december 1996 beslutade regeringen att en försvarsmaktgemensam ledning av helikopterförbanden skall inrättas. Central produktionsledning skall utövas av marinledningen, medan den regionala ledningen skall utövas av en vid Malmen/Linköping uppsatt "Helikopterflottilj".

Målet för den nya helikopterorganisationen är att uppnå samordningsvinster inom i första hand följande områden:

- ▶ *Helikopteranskaffning*
- ▶ *Utbildning av personal*
- ▶ *Helikopterunderhåll*
- ▶ *Beredskap (t ex räddning)*

*Text: Överstelöjtnant Owe Hammarström,
flygvapenledningen*

Försvarsmaktens nya

Samordning av försvarsmaktens helikopterorganisationer har under många år varit ett "kärt ämne" eller "het potatis" om man så vill. Sedan 1960-talet har minst ett tiotal utredningar av olika omfattning försökt förverkliga en djupgående samordning mellan försvarsgrenarnas helikopterorganisationer. Dock har bl a de olika uppgifterna för försvarsgrenarnas helikopterförband hindrat en genomgripande samordning.

I och med skapandet av myndigheten

Försvarsmakten 1994 aktualiserades ånyo helikoptersamordningsfrågan. Inledningsvis konstaterades att områden som utbildning, helikopteranskaffning och helikopterunderhåll bör vara lämpliga att samordna mellan försvarsgrenarna. I detta sammanhang förtjänas nämna att samordning redan nu före kommer inom vissa områden.

Under januari 1996 tillsatte ÖB en enmansutredare som fick i uppgift att redovisa ett förslag till en total samordning

av Försvarsmaktens helikopterresurser. I utredarens expertgrupp ingick företrädare för samtliga försvarsgrenar.

Sommaren 1996 föreslog utredaren att en försvarsmaktgemensam helikopterorganisation skall bildas i form av en "Helikopterflottilj" som lokaliseras till Malmen. Efter att utredarens förslag behandlats i Militärledningen insändes förslaget till regeringen under juli månad 1996. Helikoptersamordningsförslaget

Foto: Gösta Bolander

helikopterorganisation

blev därefter ett delunderlag inför fjol-
årets försvarsbeslut, FB 96.

Vad skall samordnas?

Omfattningen av vad som skall samord-
nas samt en kvantitativ jämförelse med
flygvapnets nuvarande resurser framgår
nedan:

- Antal helikoptrar i Försvarsmakten är

idag totalt 135 (varav i flygvapnet 18.
Fr o m 1999 = 12).

- Antal helikoptertyper i Försvarsmak-
ten är idag sju. (I flygvapnet två. Från
och med 1999 en typ; dvs HKP 3 ut-
fasas.)
- Personalinnehållet i Försvarsmaktens
helikopterorganisationer är idag cirka
2.500 personer (flygvapnet = 110).

Översiktligt kan sägas att nuvarande

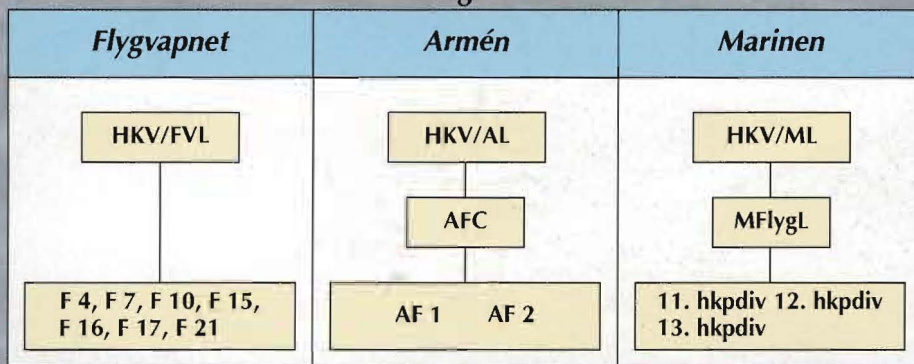
helikopterorganisationer inom armén,
marinen och flygvapnet leds enligt **Fig 1**,
sid 12.

Ny organisation

Som brukligt är i utredningssamman-
hang har ett antal olika förslag redovi-
sats/diskuterats för att på bästa sätt lösa
samordningsfrågan. **Fig 2** redovisar i ►

Fig 1

Anbultanstransport med HKP 11.

Foto: Sven-Ake Haglund

blandad form det förslag som låg till grund för regeringens beslut samt regeringens direktiv om inrättandet av ny helikopterorganisation.

Ledning

Försvarmaktens helikopterresurser sammanförs i program 6 (nuvarande marint helikopterprogram).

Central produktionsledning utövas av chefen för marinledningen vid högkvarteret.

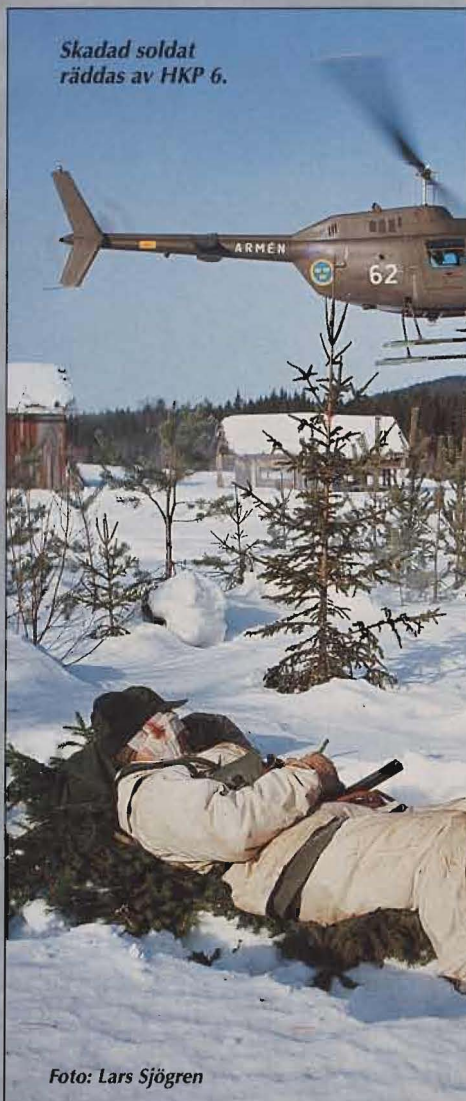
Regional ledning utövas vid chefen för helikopterflottiljen, som lokaliseras till Malmen i Linköping.

Lokal produktionsledning utövas vid AF 1, AF 2, 11. och 13. helikopterdivisionerna samt för flygvapnets samtliga sex flygräddningsgrupper av **en** lokal produktionsledare vid helikopterflottiljen på Malmen eller flygvapenflottilj.

Helikopterflottiljorganisation

Flottiljorganisationen vid Malmen är planerad att innehålla cirka 25 personer (preliminärt 21 yrkesofficerare och fyra civila). Huvuddelen av personalen kommer från arméns och marinens ledningsorganisationer (AFC och MFlygL) som avvecklas i samband med uppsättningen av helikopterflottiljen.

Utöver personalen vid flottiljen till-

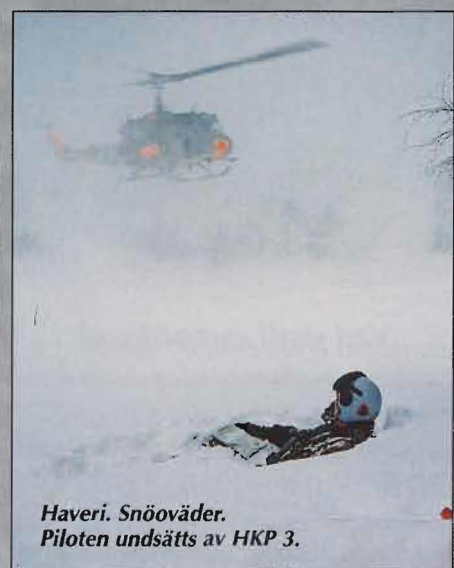
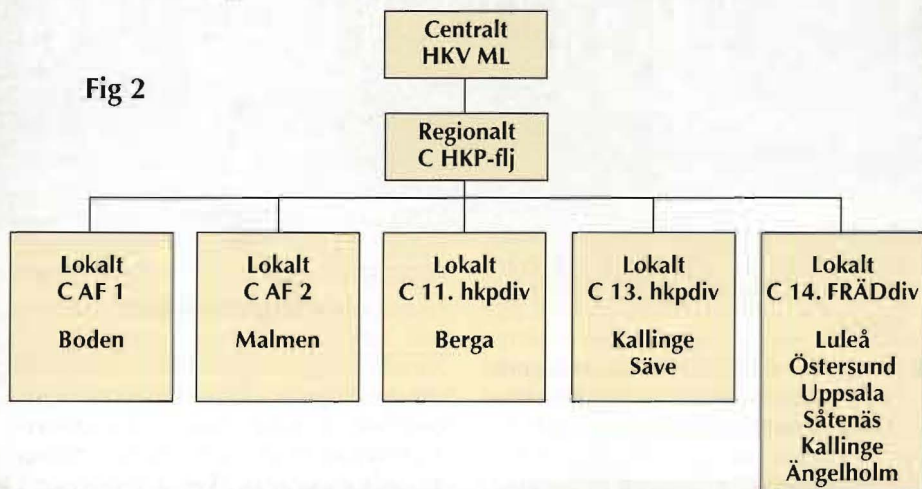

Skadad soldat räddas av HKP 6.

Foto: Lars Sjögren

Organisation – produktionsledarnivåer:

Fig 2

Haveri. Snöoväder. Piloten undsätts av HKP 3.

Foto: Peter Modigh

Foto: Gösta Bolander

kommer ytterligare fyra personer som bemannar helikoptersektionen vid marinledningen. Sektionen innehåller personal från samtliga försvarsgrenar.

I och med att regeringen beslutat om uppsättandet av en helikopterflottilj medför detta också ett omfattande arbete på alla nivåer. Om det skall vara möjligt att få en ny, väl fungerande helikopterorganisation på den tid som tidsplanen uttrycker, gäller det att arbeta snabbt och hårt.

Tidsplan

- Januari -97 Projektorganisationen fortsätter arbetet.
- Februari -97 Preliminär bemanningsplan klar.
- April -97 Uppsättning av flottiljed-

ningsgrupp och sektion vid marinledningen/HKV.

- Juni -97 Slutlig organisationsutseende.
- Juli -97 Helikopterflottiljen organiseras.
- Januari -98 Produktionsledning av Pg 6 påbörjas.
- Juni -98 Omorganisationen fullt genomförd.

Vad innebär omorganisationen för flygvapnet?

Inga förändringar är planerade att ske beträffande flygräddningsberedskapen vid våra flygflottiljer som flyger med "spetsiga flygplan". Dvs flygräddningshelikopter kommer att vara baserad vid flygflottilj där sådan flygverksamhet pågår.

Den stora förändringen gäller ledningen av flygvapnets flygräddningsförband. Som framgått tidigare kommer inte flottiljchefen vid t ex F 4 att vara lokal produktionsledare för flygräddningsförband som är baserat där. Dock kommer flottiljcheferna vid flygvapnet att få stödja flygräddningsförbandet med "mat och husrum".

● **Flygräddningsgrupper.** – För flygvapnets FRÄD-grupper planeras inga förändringar vad avser baseringen. I framtiden kan vi emellertid få se besättningar från såväl marinen som armén i flygvapnets räddningshelikoptrar.

Sammanslagningen av Försvarsmaktens helikopterverksamhet möjliggör sannolikt att morgondagens helikoptersystem och besättningar bör kunna betecknas som flerrollsresurser ("multirole"), eftersom bl a helikopteranskaffning och utbildning av besättningar skall samordnas mellan försvarsgrenarna.

I sammanhanget bör nämnas att systemet för pansarvärnshelikoptrar och ett eventuellt framtida attackhelikoptersystem bedöms kräva speciella helikoptrar som i huvudsak inte är lämpliga för annan typ av uppdrag (t ex räddningsaktioner eller brandbekämpning).

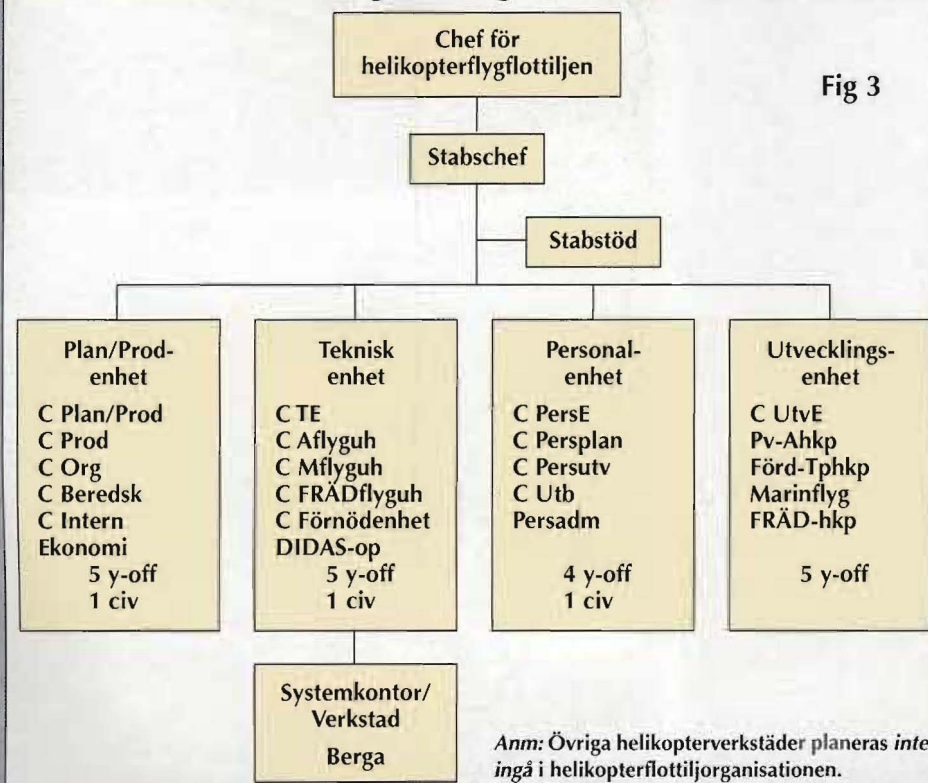
Beträffande flygräddningsorganisationen är det viktigt att besättningarna även framgent kan skapa förtroende hos våra piloter genom ett professionellt uppträdande vid genomförande av FRÄD-uppdrag dygnet runt och under alla väderbetingelser. Detta är en av förutsättningarna för att våra flygstridsförband skall kunna uppnå hög effekt både i fred och krig.

Foto: Wyn Engqvist

Den regionala organisationen:

Fig 3

Anm: Övriga helikopterverkstäder planeras inte ingå i helikopterflottiljorganisationen.

Larmet går. Helikopterbesättningen (inkl. vpl ytbärgare) är snabbt i luften. Ett fartyg har råkat i nöd.

Försvaret räddar

Ytbärgaren hjälper den nödställda med selen.

FlygvapenNytt nr 1/97

Flygräddningsverksamhet

	1996	1995
Ant. hkp-insatser totalt:	333	299
Flygtid, totalt:	411	531
Flygräddning:	90	63
mil:	15	9
civ:	75	54
Sjöräddning: (enbart civ)	169	290
ELT-larm & glömda landnings-meddelanden:	43	42
Sjuktransporter:	58	90
Skogsbrand:	66	58
Övrigt:	19	31
Ant. undsatta pers inkl sjuktp:	151	114

Efter omhändertagande i den specialutrustade helikoptern förs den skadade över till ambulans och sjukhus

är liv

Foto: Ivar Blixt
Gösta Bolander
Ulf Fabiansson
Ulf Nylöf

Bildreportage av räddningsuppdrag med försvarets räddningsspecialist HKP 10 Super Puma och dess professionala besättningar. Försvarmakten har tolv HKP 10 som finns vid flottiljerna F 7, F 15 (överförs 1/9-97 till F 4), F 17 & F 21 = Såtenäs, Söderhamn (senare Frösön), Kallinge och Luleå. Senare i år även vid F 10/Ängelholm och F 16/Uppsala.

Försvarets räddningshelikoptrar har hög beredskap – i dagar och mörker.

